

Oponentský posudek diplomové práce Kláry Richterové

Vyjadřování času v psané češtině českých neslyšících

Diplomová práce Kláry Richterové se soustřeďuje především na to, jak se odlišuje vyjadřování kategorie času v česky psaných textech českých neslyšících od vyjadřování noremního. Na základě analýzy shromážděného materiálu vymezuje různé typy odchylek, odlišuje typy spíše individuální *o* typů, které jsou pro psanou češtinu českých neslyšících charakteristické, a také hledá pravděpodobné příčiny, které k odchylkám autory a autorky vedly, zejména možné interference z českého znakového jazyka.

Členění práce je logické, výklad přehledný a srozumitelný. Teoretický úvod obsahuje stručný nástin různých způsobů ztvárnění času v různých jazycích a základní informace o vyjadřování času v jazycích mluvených (zejména v mluvené češtině) a v jazycích znakových. Doplněn je krátkým přehledem specifík psané češtiny českých neslyšících. Hlavní část práce se pak po podrobném popisu zdrojů materiálu a způsobu výběru zkoumaných konstrukcí věnuje analýze. - Jádrem jsou kapitoly zaměřené na nestandardní způsoby, jakými jsou v daném materiálu vyjadřovány prezens, futurum a préteritum. Doplnuje je ještě několik obecnějších pozorování, např. o užívání infinitivu. Práci doprovázejí podrobné přílohy.

Oceňuji, jak se autorka snažila vypořádat mj. s problémy souvisejícími se shromažďováním vhodného materiálu, s výběrem dostatečného množství dokladů, které by bylo možné relativně jednoznačně interpretovat, i s heterogeností získaného korpusu. V teoretických částech bych vyzdvihla autorčino kritické čtení základních příruček, především způsobu, jakým tyto práce nakládají s terminologií (je trochu škoda, že autorka sama pak vědomě na navrhované přesné rozlišení termínů rezignuje). Hlavním přínosem práce je nepochybně analýza textů českých neslyšících, jejíž výsledky autorka ve svém výkladu přehledně a pečlivě uspořádala a která ukazuje mj. autorčinu schopnost interpretovat a o interpretovaném přemýšlet z různých úhlů. Práce však přináší i řadu výsledků „vedlejších“ o češtině mluvené - za zajímavé pokládám např. některé drobnější sondy, které autorka tvořivě podnikla (srov. např. průzkum elipsy tvaru pomocného slovesa být v préteritu (s. 18-19) nebo sondy týkající se užívání tvarů jsou a sou (s. 58-59) či poměru dokonavých a nedokonavých sloves ve školních slohových pracích (s. 89-91)).

V práci se občas vyskytují překlepy či jiné nedostatky vzniklé zřejmě při závěrečných úpravách textu, výjimečně se objevují nedostatky interpunkční (např. s. 84, 85, 114); pozor

též na shodu ve „vznikaly vyjádření“ (s. 27). Občas bych zvažila některé formulace (např. „Tento způsob vyjádření plně kopíruje tvary opisného futura...“ - s. 62; „... jsou gramatické významy vyjádřeny v předešlé výpovědi a infinitiv je de facto přebírá“ - s. 65) a také užívání „de facto“ a „korektní“. U několika citovaných publikací se odlišují odkazy v textu a v seznamu literatury (Příruční mluvnice češtiny; Mluvnice češtiny II; Baker-Shenk - Cokley, 1996) a na s. 26-27 jsou odkazy na práce, které v seznamu literatury uvedeny nejsou (zřejmě jde o odkazy převzaté z citovaných prací). Ve výtisku, který jsem měla k dispozici, chyběl podpis u čestného prohlášení (s. 7).

Předkládaná práce rozhodně splňuje požadavky kladené na práce diplomové, doporučuji ji k obhajobě.

Navrhuji hodnocení výborně.

PhDr. Lucie Saicová Římalová, Ph.D.